

LATVIJAS KARA MUZEJA PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2024. GADU

Latvijas Kara muzejs darbojās saskaņā ar Muzeju likumu, Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012. noteikumi Nr. 891 “Latvijas Kara muzeja nolikums”) un MK 21.11.2006., noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo Muzeju krājumu”. Muzejam ir divas teritoriālās struktūrvienības – nodaļas: “Ziemassvētku kauju muzejs” Jelgavas novada Valgundes pagastā un “Oskara Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” Saldus novada Zirņu pagastā.

Muzeja darba pamats bija, atbilstoši Muzeju likumā noteiktajām muzeju darbības mērķiem un uzdevumiem, sagatavots darba plāns. Plāns noteica struktūrvienību uzdevumus un prognozējamos rezultātīvos rādītājus. 2024. gada 16. – 17. septembrī notika Latvijas Kara muzeja akreditācija, muzeju akreditēja turpmākajiem 10 gadiem. 2024. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 2 640 310,00 EUR.

Pārskatu par darbu 2024. gadā atbilstoši Muzeju likuma 10. panta otrās daļas 2. punktam, muzejs iesniedza Kultūras ministrijai, ievietojot to Valsts kultūras informācijas sistēmas vietnē Kultūras dati www.kulturasdati.lv.

PĒTNIECISKAIS DARBS

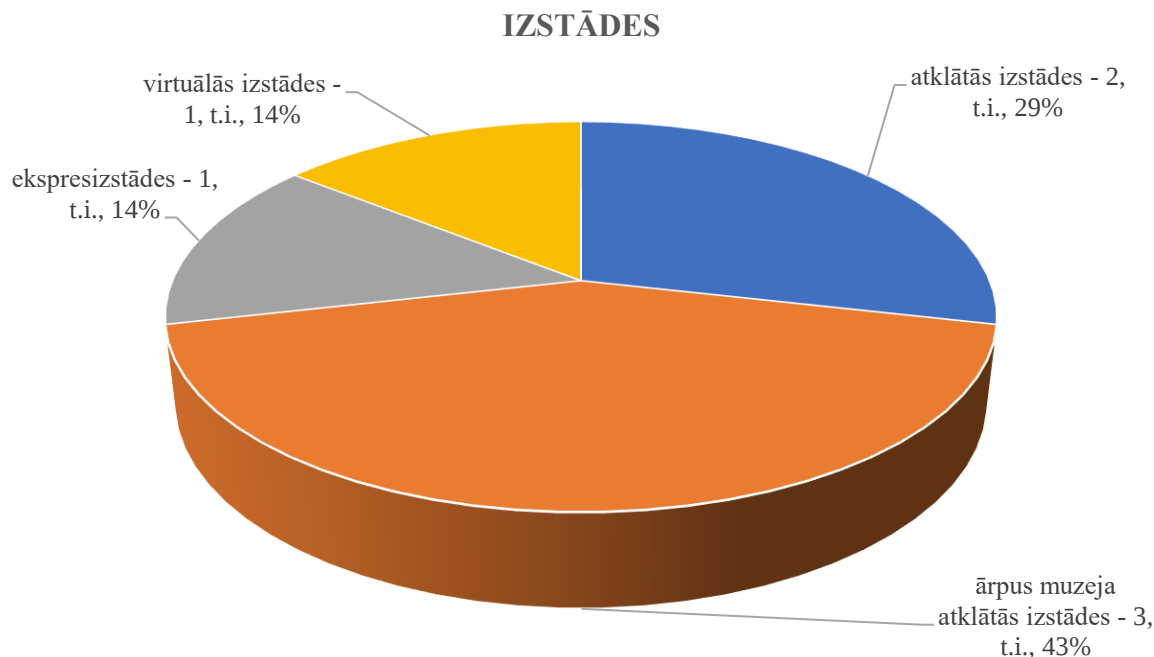
Pamatekspozīcija un izstādes

Ekspozīcijas un izstādes ir galvenā muzeja komunikācijas ar sabiedrību forma. Tajās vēstures tēmas ietvaros tiek prezentēts muzeja krājums. Ekspozīciju un izstāžu izveidei, pamatojoties uz vēsturnieku sagatavotu satura koncepciju un plānu, tiek radīts attiecīgs mākslinieciskais koncepts, kā arī tam atbilstošs iekārtojums.

2024. gadā notika intensīvs darbs pie ekspozīcijas “Gods kalpot Latvijai!” izveides, kuru plānots atklāt 2025. gada februārī.

Pārskata periodā Latvijas Kara muzejs ir sagatavojis 7 izstādes, tai skaitā ārpus muzeja eksponētas 3 izstādes: “Latvijas kara aviācija. 1919. – 1940.”, “1944 – kara laužums Latvijas pilsētā un apdzīvotajās vietās” un “Latvieši Korejas karā”. Virtuālā izstāde “Zaudētais sapnis par brīvību. Latviešu karavīru stāsts” pieejama internetvietnē www.sapnisparbrivibu.lv.

Atzīmējot Latvijas iestāšanos Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (*North Atlantic Treaty Organisation*, NATO) 2004. gadā, martā atklāta izstāde “NATO – Tev un Latvijai. Latvijas 20 gadi NATO”. 2024. gada 12. septembrī pie Brīvības pieminekļa notika svinīga ceremonija, kurā 58 jaunie Valsts aizsardzības dienesta (VAD) otrā iesaukuma karavīri, kas dienē Nacionālo bruņoto spēku Štāba bataljonā, tika iesvētīti Godasardzes rotā. Atzīmējot šo notikumu, pie Brīvības pieminekļa eksponēta ekspresizstāde “Latvijas Kara muzeja krājuma liecības par NBS Štāba bataljonu”.

2024. gada 11. novembrī muzejā atklāta izstāde “Varoņstāsts”. Tā tapusi sadarbībā ar kolekcionāriem Gunāru Rusiņu un Jāni Vigupu.

Vēstures un krājuma pētniecība

Latvijas Kara muzejs ir vadošā iestāde Latvijas militārās vēstures pētniecībā.

2024. gadā studijas Latvijas Universitātes un Daugavpils Universitātes doktorantūrā turpināja divi muzeja darbinieki: Kara un militārās vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks J. Tomaševskis, izstrādājot promocijas darbu par latviešu nacionālajiem partizāniem un pašaizsardzības vienībām Vācijas – Padomju Savienības kara sākumā 1941.gadā, Kara un militārās vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks K. Strods, izstrādājot promocijas darbu par kriminālo bandu izveidi, darbību un to apkarošanu Latvijā 20. gadsimta 20. gados. Studijas Daugavpils Universitātes doktorantūrā atsāka Kara un militārās vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks A. Lociks, turpinot Latvijas Aizsargu organizācijas Latgalē 20. gadsimta 20. – 30. gados pētniecību.

Latvijas Kara muzeja darbinieki ar priekšlasījumiem piedalījušies citu zinātnisko un akadēmisko institūciju rīkotajās konferencēs un semināros Latvijā un ārvalstīs (ASV un Igaunijā), kopumā 2024. gadā nolasot 28 priekšlasījumus par Latvijas militāri politiskās vēstures tēmām.

2024. gadā muzejs veiksmīgi turpināja 2023. gadā uzsākto diskusiju ciklu, pievēršoties dažādu vēstures jautājumu aktualizēšanai sabiedrībā: “Nevardarbīgā pretošanās: Ukrainas pieredze”, “Droni – Latvijas drošības garantis un mazbudžeta gaisa spēku papildinājums” un „Fotofilmā iemūžinātie: karavīra attēlojums 20. gadsimta 20. – 30. gadu fotogrāfijās”.

2024. gada 8. maijā muzejs sadarbībā ar Latvijas Okupācijas muzeju organizēja starptautisku zinātnisku konferenci “Latvijas valstiskuma idejas un to īstenošanas iespējas Otrā pasaules kara laikā (1939 – 1945)”. Konferencē referātus nolasīja 9 vēstures pētnieki no Latvijas un ārvalstīm, tajā skaitā trīs Latvijas Kara muzeja vēsturnieki. Kopā ar Cēsu

Vēstures un mākslas muzeju 2024. gada 21. jūnijā organizēta starptautiska konference “Cēsu kaujām – 105”. Vēl pārskata periodā muzejs organizēja diskusiju “LCP Memorandum – 80” un semināru “Pilsētainava. Atmiņa. Muzeji”. Pārskata periodā muzeja darbinieki dažādos mūsu valsts un ārvalstu akadēmiskajos un zinātniskajos izdevumos publicējuši 7 pētnieciskos darbus. Pagājušajā gadā muzeja vēsturnieki publicējuši 65 populārzinātniskus rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos un internetvietnēs. Pārskata periodā turpinājās ilustrētu publikāciju par vēstures notikumiem, personībām un muzeja krājumu ievietošana Latvijas Kara muzeja profilā www.facebook.com. Internetvietnē publicēti 33 šādi pētnieciskie darbi. Tāpat lasītāju atsaucību guvuši muzeja darbinieku raksti www.lsm.lv un www.sargs.lv internetvietnēs, šeit publicēti 6 pētnieciskie darbi.

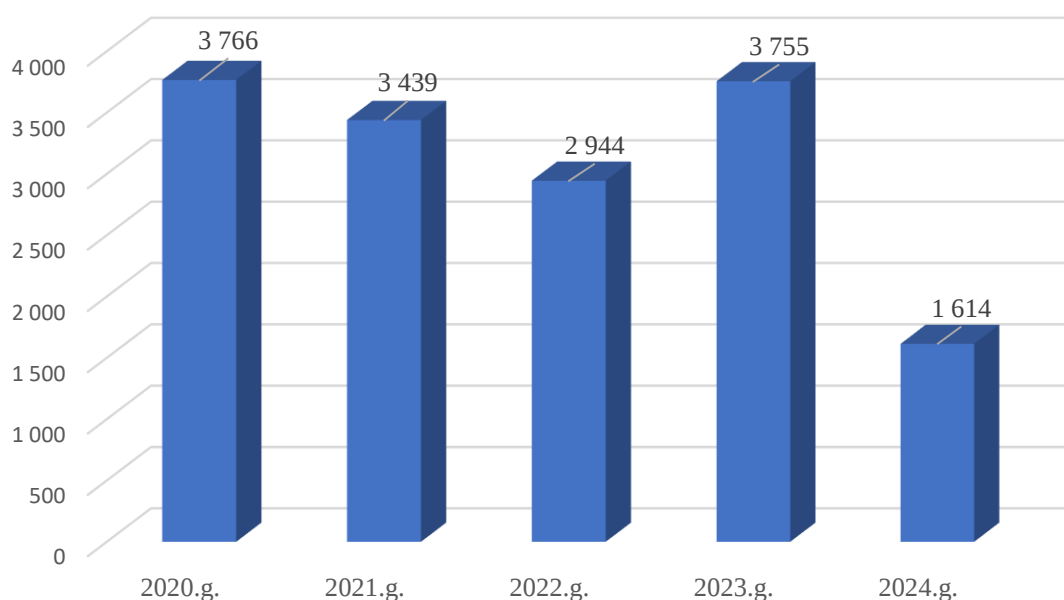
Pārskata periodā muzejs izdeva Latvijas Kara muzeja starpkaru Latvijas armijas fotogrāfiju kolekcijas katalogu “Mēs iesim tur, kur Tēvu zeme sauks”. Latvijas armijas karavīru ikdiena fotogrāfijās (1920 – 1940)”. Grāmata ir savdabīgs fotoalbums, kas iepazīstina ar Latvijas armijas karavīru ikdienas gaitām.

KRĀJUMA DARBS

Jaunieguvumi

Muzeja krājums, kuru veido kolekciju kopums, ir svarīgākais muzeja darbības resurss. Muzeja krājuma darbs ir reglamentētākā muzeja darba funkcija.

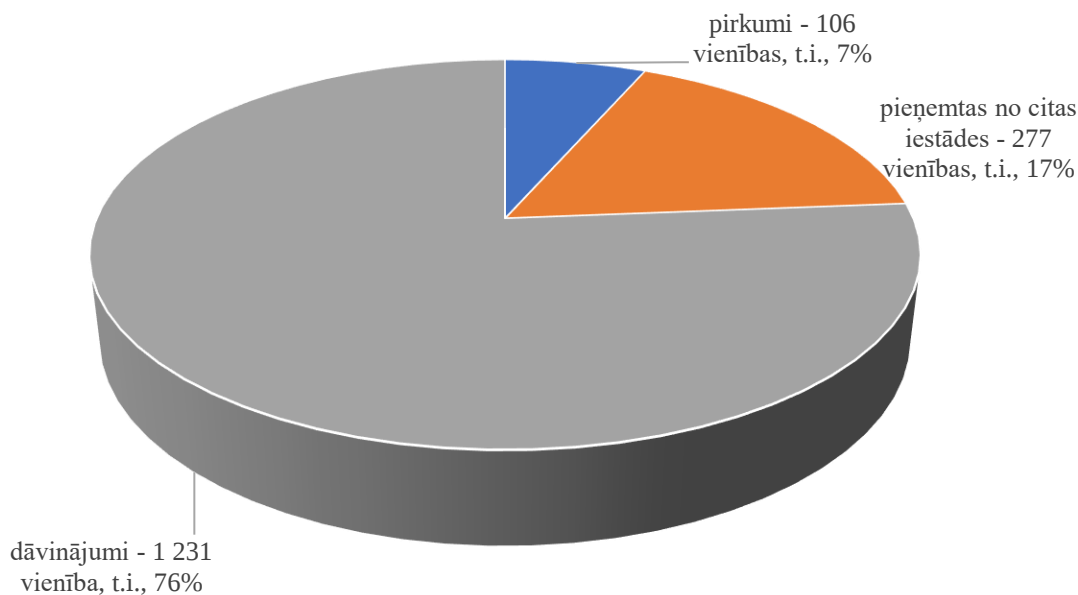
JAUNIEGUVUMI. 2020. - 2024. gads

2024. gadā muzeja krājums ir papildinājies ar 1 614 jauniem eksponātiem (1 397 pamatkrājumā, 217 palīgkrājumā) par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi. Šoreiz, ņemot vērā apjomīgos darbus, pārvedot daļu no muzeja krājuma uz pagaidu krātuvēm Tiltā ielā, Rīgā, un, gatavojoties muzeja akreditācijai, muzeja jaunieguvumu skaits nav tik liels, kā ierasts iepriekšējos gados. Latvijas Kara muzeja krājumā tagad ir 374 663 artefakti.

Lielāko daļu no jaunieguvumiem veidoja privātpersonu dāvinājumi – 1 231 vienība, 277 vienības pārņemtas no citām iestādēm.

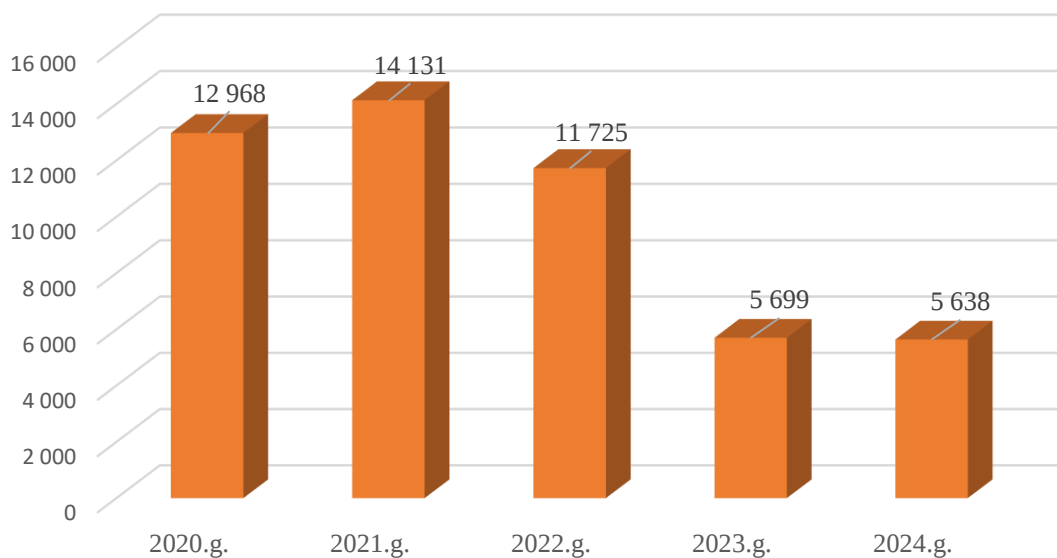
KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANA

Krājuma dokumentēšana

Krājuma dokumentēšana tika veikta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā – sagatavoti dāvinājuma un pirkuma līgumi, priekšmetu uzskaites akti, veikti ieraksti inventāra grāmatās, priekšmeti signēti, sagatavota krājuma dokumentācija. Plānotais esības pārbaudes darbs aizkavējies sakarā ar krājuma priekšmetu daļas pārvietošanu uz pagaidu krātuvēm un gatavošanos muzeja akreditācijai. Nacionālo muzeju krājuma kopkatalogs pārskata periodā papildināts ar informāciju un attēliem par 5 638 Latvijas Kara muzeja kolekciju priekšmetiem.

NACIONĀLĀ MUZEJU KRĀJUMA KOPKATALOGĀ IEVADĪTO VIENĪBU SKAITS. 2020. - 2025.g.

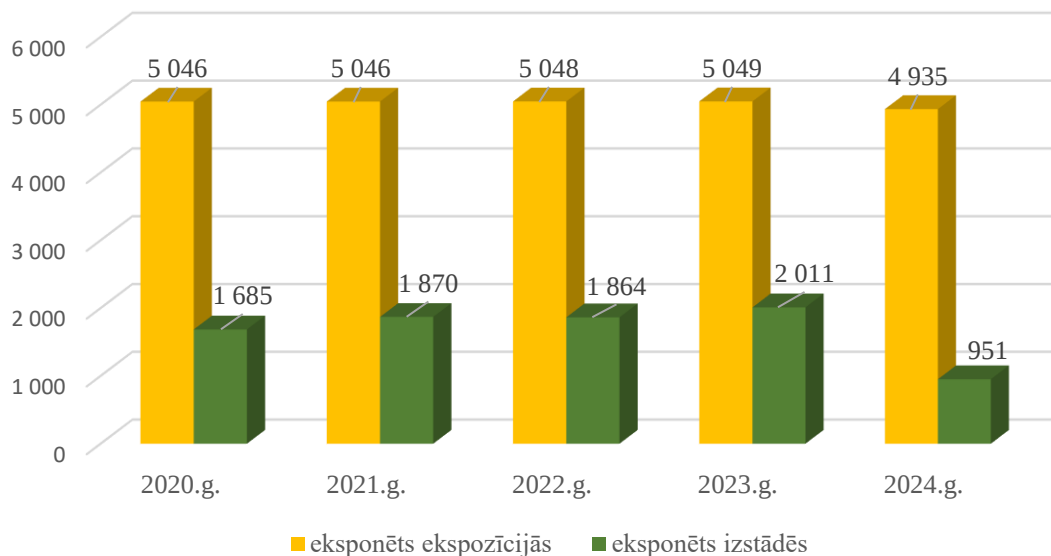

Turpināta krājuma finansiālā novērtēšana. Pārskata periodā ir novērtēti 1 326 priekšmeti, novērtējuma summa – 31 483,71 EUR. Turpinās darbs pie krājuma saglabāšanas elektroniskā formātā. Pārskata gadā digitalizēti 4 774 muzeja priekšmeti.

Pieejamība un izmantošana

Krājuma izmantošana un līdz ar to pieejamība sabiedrībai tika nodrošināta vairākos veidos. Latvijas Kara muzeja ekspozīcijās un izstādēs par Latvijas vēsturi eksponētas 6 220 kolekciju vienības. Muzeja krājuma materiālus interesenti izmantoja kā avotu pētniecībai un projektu īstenošanai (1 007 vienības), citiem muzejiem un iestādēm, un pasākumiem deponētas 1 143 vienības.

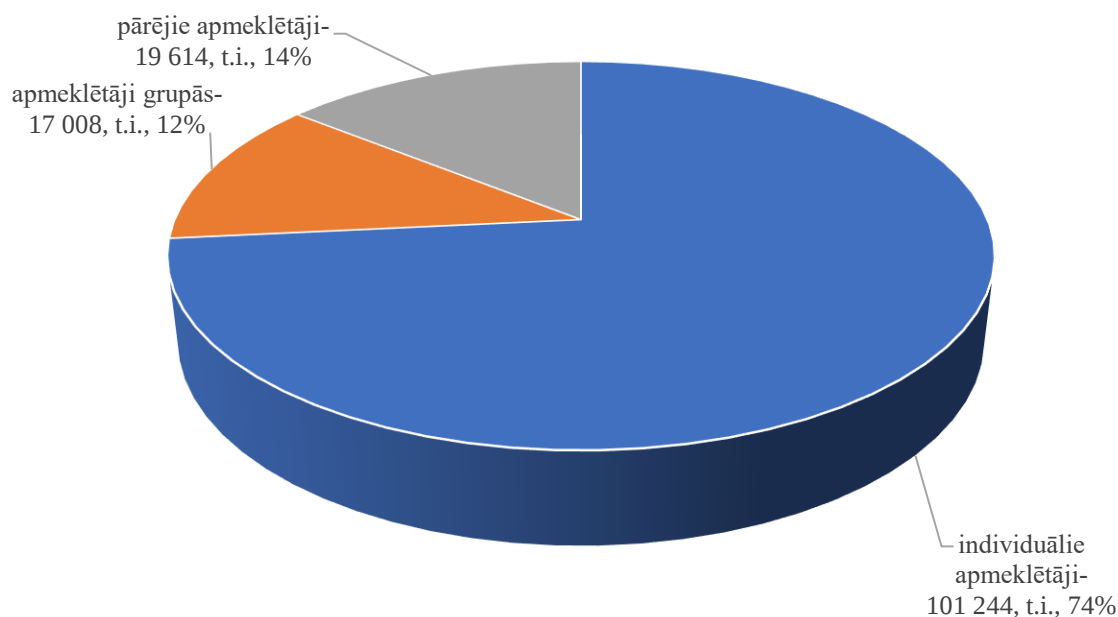
EKSPOZĪCIJĀS UN IZSTĀDĒS EKSPONĒTAIS MUZEJA KRĀJUMS. 2020. - 2024. gads

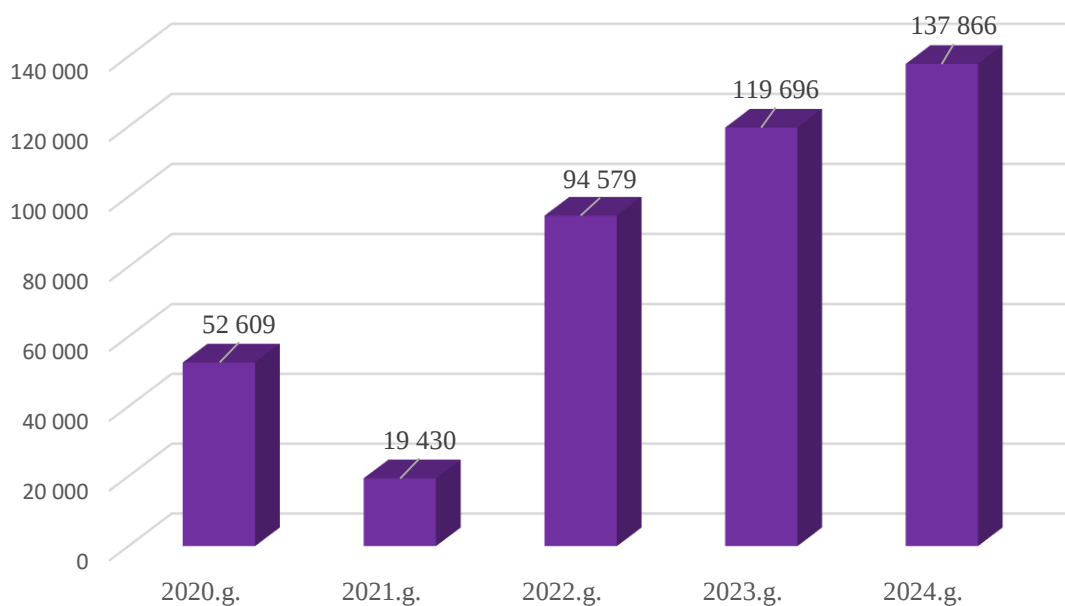
ZINĀTNISKI IZGLĪTOJOŠAIS DARBS

2024. gadā muzeja sniegtos pakalpojumus izmantoja 137 866 apmeklētāji, t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā – 10 499, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes” – 3 854 un Liepājas krasta artilērijas baterijā Nr. 2 – 1 924.

MUZEJA APMEKLĒTĀJI

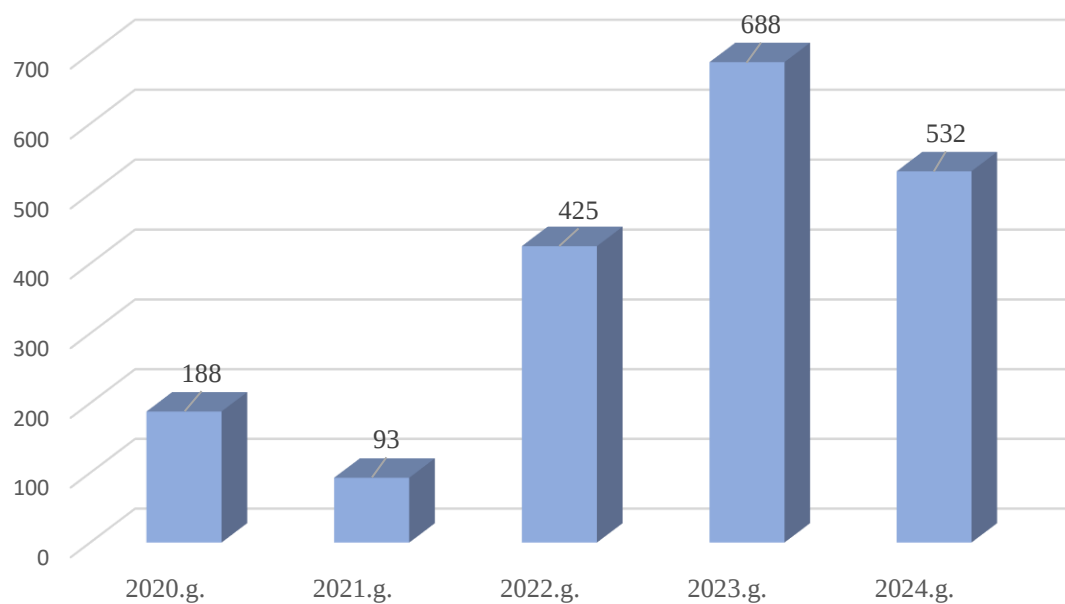

MUZEJA APMEKLĒTĀJI. 2020. - 2024. gads

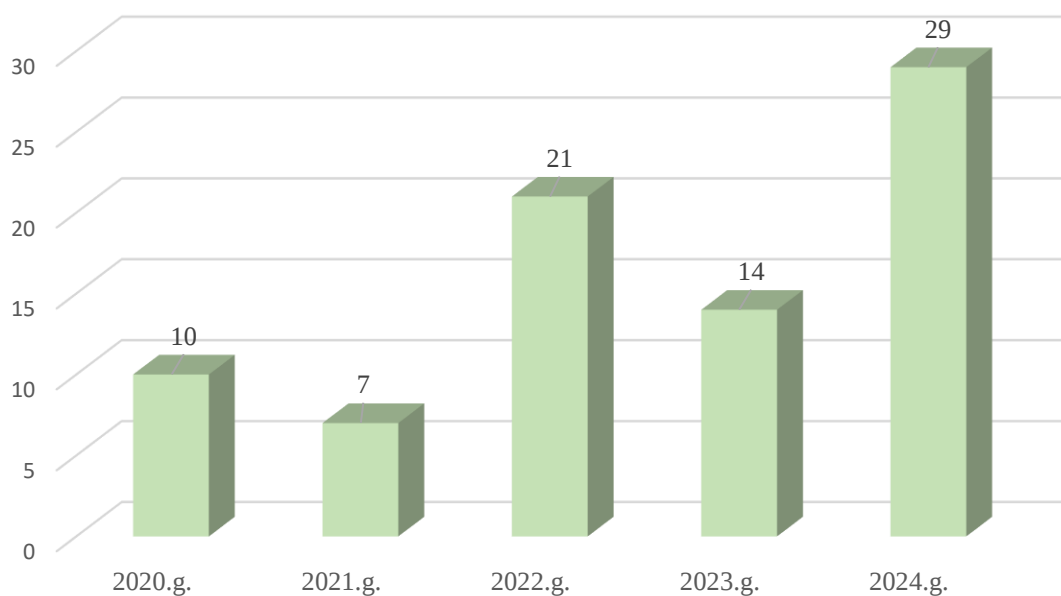
2024. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 532 ekskursijas, sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 620 konsultācijas par militāro vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām.

EKSKURSIJU SKAITS. 2020. - 2024. gads

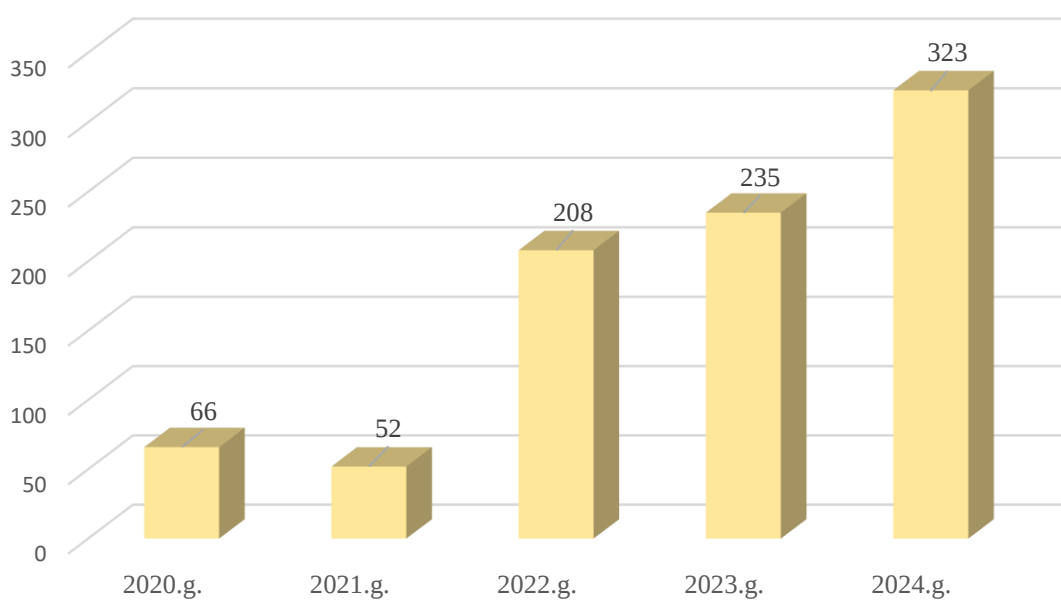
Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasīja 29 lekcijas dažādās auditorijās, vienu no tām – pilsētvidē.

LEKCIJU SKAITS. 2020. - 2024. gads

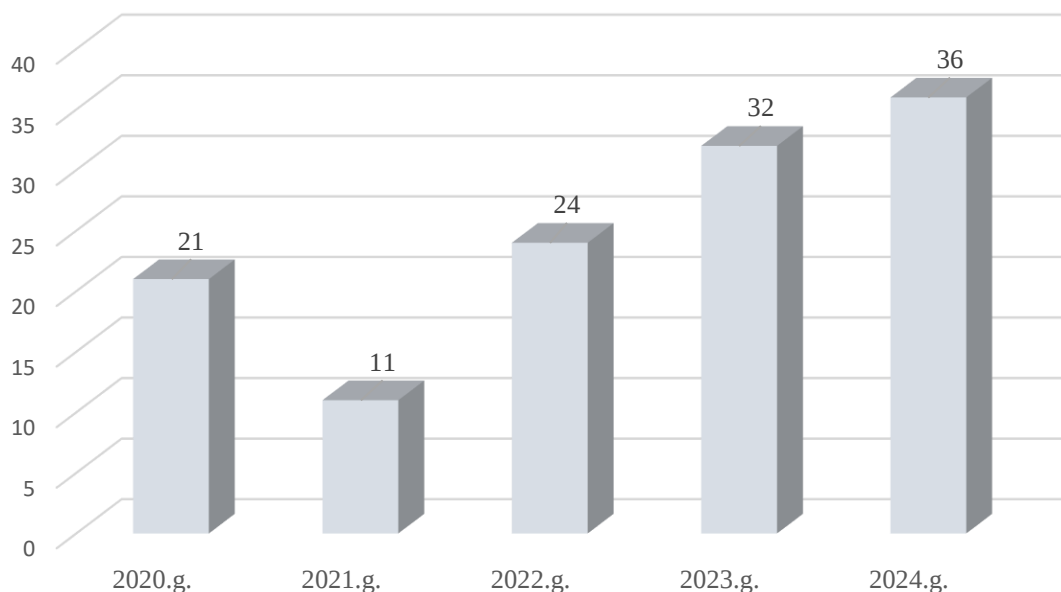
Muzeja darbinieki novadīja 323 tematiskās nodarbības skolēniem.

NODARBĪBU SKAITS. 2020. - 2024. gads

Pārskata gadā muzejā un tā nodaļās notika 36 publiskie pasākumi.

PASĀKUMU SKAITS. 2020. - 2024. gads

Plašākie muzeja organizētie pasākumi pārskata periodā bija Muzeju nakts 18. maijā (apmeklētāji Latvijas Kara muzejā – 10 234, Ziemassvētku kauju muzejā – 201, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” – 192) un kā ik gadu – muzeja novembra pasākumu cikls.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Latvijas Kara muzeja darbinieki 2024. gadā pieredzes apmaiņas nolūkos apmeklēja Polijas Armijas muzeju un citus Varšavas muzejus, tāpat iepazinās ar jaunatklātajām ekspozīcijām un izstādēm Tallinas muzejos. Ziemassvētku kauju muzeja vadītājs apmeklēja Igaunijas militārā mantojuma tūrisma objektus Hījumā. Restaurācijas nodaļas tekstiliju restauratore – vecmeistare apmeklēja Vīnes universitātes Restaurācijas institūtu Austrijā.

2024. gada maijā Latvijas Kara muzejs organizēja starptautisku konferenci “Latvijas valstiskuma idejas un to īstenošanas iespējas Otrā pasaules kara laikā”. Tāpat muzeja darbinieki piedalījušies starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un nolasījuši referātus Jeila Universitātes Baltijas studiju veicināšanas apvienības 29. konferencē “Baltijas ceļš: vienotība un palīdzības sniegšana” Ņuheivenā Amerikas Savienotajās Valstīs un Baltijas Aizsardzības koledžas (BALDEFCOL), Igaunijas Kara muzeja un Vitauta Dižā Lietuvas kara muzeja starptautiskajā konferencē “Professional Military Education in Baltic Region. 1919. – 2024.” Tartu Igaunijā. Kā konferenču dalībnieki muzeja darbinieki piedalījās Starptautiskās Muzeju padomes (ICOM) organizētajā konferencē “MOMENTUM. Exhibitions and Memory” Tartu (Igaunija) un Eiropas muzeju organizāciju tīkla (NEMO) konferencē “Can we talk? Museums facing polarisation” Sibiu (Rumānija). Viens muzeja darbinieks piedalījās Baltijas muzeoloģijas skolā “Ilgtspēja muzejā: kāpēc jārikojas un ko varam darīt”, kas norisinājās Kuresārē (Igaunija).

Vēstures departamenta vadītājs veica pētniecisko darbu – Latvijas kolekcijas izpēti Briseles Karaliskā armijas muzeja krājumā Briselē (Beļģija).

Strādājot pie ekspozīcijas “Gods kalpot Latvijai!” un izstādes par Latvijas un ASV militāro sadarbību izveides, pārskata gadā notika Nacionālo Bruņoto spēku (NBS) virsnieku intervēšana Baltijas Aizsardzības koledžā Tartu (Igaunija).

INFRASTRUKTŪRA

2024. gadā tika uzturēta Latvijas Kara muzeja un tā divu teritoriālo struktūrvienību (Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas novada Valgundes pagastā un O. Kalpaka muzeja un piemiņas vieta “Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā) infrastruktūra, veicot ar muzeja ugunsdrošību, telpu un teritoriju uzkopšanu, komunālo un komunikāciju sistēmu apkopšanas līgumu slēgšanas un to izpildes uzraudzības darbu.

Pārskata gadā turpinājās muzeja nodaļas “O. Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” saimniecības ēkas pārbūve un vēsturiskās klēts būvniecība un tika uzsākts būvprojekts muzeja nodaļas “Ziemassvētku kauju muzejs” ekspozīcijas un infrastruktūras rekonstrukcijai.

FINANSES

2024. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 2 640 310,00 EUR.

Kristīne Skrīvere
Latvijas Kara muzeja direktore
kristine.skrivere@karamuzejs.lv
tālr.: 63616236, mob. tālr.: 26996630